

спеціальних пропозицій щодо заходів, застосування яких вимагатиме внесення змін до Конвенції; ці повноваження повинні включати пропозиції стосовно механізму відсіювання у межах Суду та вивчення заходів, які б уможливили спрощення внесення змін до Конвенції;

(6) пропонує Комітету Міністрів протягом 2012–2015 років оцінити, до якої міри виконання Протоколу № 14 до Конвенції та Плану дій, прийнятого у м. Інтерлакен, покращило становище Суду. На основі цієї оцінки Комітет Міністрів має до кінця 2015 року вирішити, чи є потреба у подальших діях.

До кінця 2019 року Комітет Міністрів повинен вирішити, чи прийняті заходи продемонстрували свою достатність у забезпеченні тривалого функціонування контрольного механізму Конвенції та чи є необхідними інші, більш ґрунтовні, зміни;

(7) просить головування Швейцарії передати Комітету Міністрів цю Декларацію та Звіт про роботу конференції у м. Інтерлакен;

(8) запрошує майбутніх голів Комітету Міністрів продовжити виконання цієї Декларації.

ІЗМІРСЬКА ДЕКЛАРАЦІЯ

Конференція високого рівня, проведена 26–27 квітня 2011 року у м. Ізмір за ініціативою турецького головування у Комітеті Міністрів Ради Європи (далі — Конференція):

Нагадуючи про рішуче бажання Держав — Учасниць Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) та створеного відповідно до неї наглядового механізму;

Висловлюючи свій намір забезпечити ефективність цього механізму у коротко-, середньо- і довгостроковій перспективах;

Ще раз визнаючи неабиякий внесок Європейського суду з прав людини (далі — Суд) у захист прав людини в Європі;

Ще раз підтверджуючи принципи, викладені у Декларації та Плані дій, ухвалених 19 лютого 2010 року Конференцією високого рівня у м. Інтерлакені, та вирішуючи підтримати імпульс інтерлакенського процесу у погоджені терміни;

Нагадуючи, що субсидіарний характер конвенційного механізму є основоположним і наскрізним принципом, який повинні враховувати Суд та Держави-Учасниці Конвенції;

Знову нагадуючи про взаємну відповідальність Суду та Держав-Учасниць

у гарантуванні життєздатності конвенційного механізму;

Відзначаючи із занепокоєнням продовження зростання кількості заяв, які подаються до Суду;

Зважаючи на те, що положення Протоколу № 14 до Конвенції — попри те, що їхній потенціал повністю використовуватиметься, а вже досягнуті результати заохочують, — не забезпечать довготривалого та всебічного вирішення проблем, які постали перед конвенційною системою;

Вітаючи триваючі переговори стосовно умов приєднання Європейського Союзу до Конвенції;

Вітаючи конкретний поступ, досягнутий після проведення Інтерлакенської конференції;

Зважаючи, однак, на те, що підтримання ефективності конвенційного механізму вимагає вжиття подальших заходів, а також враховуючи попередній внесок Голови Суду у Конференцію та прийнятого на Пленарному засіданні Суду рішення для Конференції;

Висловлюючи занепокоєння з приводу того, що з часу проведення Інтерлакенської конференції кількість тимчасових заходів, застосованих відповідно до правила 39 Регламенту Суду, значно

зросла, внаслідок чого й надалі збільшується завантаженість Суду;

Беручи до уваги те, що деякі Держави-Учасниці виявили зацікавлення у запровадженні процедури, котра дала б можливість вищим національним судам звертатися із запитом до Суду про його дорадчу думку стосовно інтерпретації та застосування Конвенції;

Зважаючи, у контексті викладеного, на те, що задля обмірковування подальших кроків у досягненні інтерлакенських цілей та реагування на нові проблеми і сподівання, котрі стали очевидними після проведення Інтерлакенської конференції, настав час оцінити досягнутий прогрес;

Нагадуючи про потребу продовження довгострокових стратегічних обмірковувань майбутньої ролі Суду задля забезпечення життєздатного функціонування конвенційного механізму;

КОНФЕРЕНЦІЯ:

Пропонує, по-перше, оцінити, відповідно до інтерлакенського Плану дій, пропозиції, котрі не вимагають внесення змін до Конвенції, та, по-друге, беручи до уваги останні напрацювання, вжити відповідних заходів;

Вітає уже вжиті Судом заходи для виконання Протоколу № 14 до Конвенції та положень Інтерлакенської декларації, включаючи запровадження політики визначення пріоритетів у розгляді справ;

Відзначає, що самі лише положення Протоколу № 14 не здатні встановити баланс між скаргами, що надходять до Суду та вирішуються ним, тобто не здатні забезпечити ефективний розгляд постійно зростаючої кількості заяв, та, відтак, підкреслює невідкладність вжиття подальших заходів;

Вважає, що умови прийнятності заяв є важливим інструментом у процесі управління справами, котрі перебувають на розгляді у Суді, та у наданні практичної дії принципу субсидіарності; наголошує на важливості їх використання Судом та зазначає, у цьому стосунку, що нові умови прийнятності заяв, передбачені Протоколом № 14, який ще

не досяг передбачуваного результату, мають бути уточнені подальшою практикою Суду та оцінені з огляду на їх розвиток, і запрошує Комітет Міністрів ініціювати роботу стосовно обмірковування можливих шляхів посилення ефективності умови прийнятності заяв та можливої доцільності запровадження нових умов задля підвищення ефективності конвенційного механізму;

Знову підтверджує важливість послідовного застосування принципів інтерпретації Конвенції;

Вітає нещодавнє створення Консультативної групи експертів щодо оцінки кандидатів на обрання суддею Європейського суду з прав людини, відповідальної за екзаменування кандидатур, пропонованих Державами-Учасницями, перед тим як вони виносяться на розгляд Парламентської Асамблеї Ради Європи;

Запрошує Комітет Міністрів продовжити обмірковування критеріїв для осіб, які претендують на посаду судді, та процедури їхнього вибору на національному й міжнародному рівнях для заохочення подачі заяв добрими потенційними кандидатами та для забезпечення сталого набору компетентних суддів з потрібними Суду досвідом, неупередженістю та здібностями;

Відзначає із зацікавленням запровадження Комітетом Міністрів нового підходу в нагляді за виконанням рішень Суду;

Приймає Подальший план як інструмент, який ґрунтується на Плані дій, схваленого в Інтерлакені, при цьому беручи до уваги останні напрацювання у Раді Європи, Суді та Комітеті Міністрів, а також занепокоєння та сподівання, котрі виникли після проведення Інтерлакенської конференції.

ПОДАЛЬШИЙ ПЛАН

А. Право на індивідуальне звернення Конференція:

Ще раз підтверджує відданість Держав-Учасниць праву на індивідуальне звернення як наріжному каменю конвенційної системи та у зв'язку з цим вважає, що якомога швидше повинні

бути вжиті заходи, щоби попередити подання явно неприйнятних заяв, проте без перешкоджання розгляду в Суді належно обґрунтованих заяв та гарантувати розгляд справ відповідно до принципу субсидіарності;

Знову нагадує про висловлений в Інтерлакенській декларації заклик обмірковувати додаткові заходи стосовно доступу до Суду та запрошує Комітет Міністрів продовжити вивчення проблеми призначення плати для заявників та інших можливих процедурних правил та практик щодо доступу до Суду;

Вітає поступ у практиці застосування тимчасових заходів Судом та ще раз нагадує, що Суд не є апеляційним судом щодо справ про імміграцію чи судом четвертої інстанції, і наголошує, що розгляд запитів про застосування тимчасових заходів повинен здійснюватися у повній відповідності з принципом субсидіарності та що такі запити повинні ґрунтуватися на оцінці фактів і обставин конкретної справи із подальшим її швидким дослідженням і ухваленням рішень по суті. У цьому контексті Конференція:

Наголошує на важливості надання Державами-Учасниками відповідних національних засобів юридичного захисту, — де необхідно із відкладальною дією, — котрі функціонували б ефективно і справедливо та забезпечували правильний і своєчасний розгляд проблеми відповідно до Конвенції та у світлі практики Суду; та, визнаючи, що вони можуть оспорювати у Суді застосування тимчасових заходів, ще раз нагадує про вимогу для Держав-Учасниць дотримуватися їх;

Підкреслює, що заявники та їхні представники повинні дотримуватися «Практичних вказівок щодо запитів про застосування тимчасових заходів», аби їхні справи бралися до уваги, та запрошує Суд зробити конкретні висновки, якщо ці Практичні вказівки не дотримуються;

Ще раз запрошує Суд обмірковувати, разом із Державами-Учасниками, як найкраще поєднати практику застосування тимчасових заходів із принципом

субсидіарності, та вжити заходів, включаючи обмірковування впровадження такої системи, — якщо це буде необхідно, — яка би спонукала пришвидшений розгляд справ по суті чи прецедентної справи, в яких застосовувалися тимчасові заходи в умовах точно визначеного та обмеженого відтинку часу;

Вітає внесок Генерального секретаря, який пропонує забезпечити потенційних заявників та їхніх юридичних представників об'єктивною та всебічною інформацією про Конвенцію та практику Суду, особливо про процедуру подання заяв та умови їх прийнятності разом із підготовленим Секретаріатом Суду детальним довідником стосовно прийнятності та каталогом справ, задля уникнення, наскільки це можливо, подання явно неприйнятних заяв;

Закликає Генерального секретаря якомога швидше втілити в життя, — і де це необхідно у співпраці з Європейським Союзом, — пропозиції стосовно забезпечення інформацією та навчанням, про котрі йдеться у звіті, який він направив Комітету Міністрів.

В. Виконання Конвенції на національному рівні

Конференція:

Ще раз нагадує про заклики Інтерлакенської декларації, зроблені у цьому стосунку, та активно запрошує Держави-Учасниці:

Забезпечити існування особливих чи звичайних національних засобів юридичного захисту, задля гарантування рішення про стверджуване порушення Конвенції та, де це необхідно, усунення останнього;

Повною мірою співпрацювати із Комітетом Міністрів у межах нових методів нагляду за виконанням рішень Суду;

Забезпечити, щоб програми професійного навчання суддів, прокурорів та інших правозастосовців, як і працівників сил безпеки, містили адекватну інформацію стосовно добре розвиненої практики Суду у відповідній професійній сфері діяльності;

Обмірковувати сприяння у перекладі на відповідні національні мови Практич-

ного посібника щодо умов прийнятності заяв, підготовленого Секретаріатом Суду;

Обмірковувати внесення коштів у Довірчий фонд з прав людини;

Запрошує Держави-Учасниці присвятити необхідну увагу підготовці до кінця 2011 року національних звітів, які би включали опис заходів, вжитих задля виконання відповідних частин Інтерлакенської декларації, та характеристику їх реакції на можливі труднощі задля того, аби ці звіти забезпечили цілісну основу для подальших покращень на національному рівні.

С. Відсіювання

Конференція:

Відзначає із задоволенням перші обнадійливі результати виконання положення про здійснення правосуддя одним суддею. Однак попри це, крім уже вжитих заходів та тих, які вивчаються, мають бути впроваджені нові положення щодо відсіювання неналежних заяв;

Стосовно короткотермінових заходів запрошує Суд вивчити та оцінити систему відсіювання суддями існуючої колегії, котрі протягом короткого часу присвячують свій робочий час праці в якості одноособових суддів, та продовжувати досліджувати подальші можливості відсіювання, котрі не потребують внесення змін у Конвенцію;

Стосовно довготермінових заходів запрошує Комітет Міністрів продовжити роботу над обмірковуванням більш ефективних систем відсіювання, котрі будуть, за необхідності, вимагати внесення змін до Конвенції. У цьому стосунку Вона ще раз нагадує, що особливі пропозиції для такого механізму відсіювання, котрі вимагатимуть внесення змін у Конвенцію, мають бути розроблені до квітня 2012 року.

Д. Дорадчі думки

Конференція:

Зважаючи на потребу вжиття адекватних національних заходів задля допомоги у зменшенні кількості заяв, запрошує Комітет Міністрів поміркувати

над доцільністю запровадження процедури, котра би дозволяла найвищим національним судам робити запит до Суду про його дорадчу думку стосовно інтерпретації та застосування Конвенції, що допоможе з'ясувати положення Конвенції та практику Суду, відтак забезпечуючи подальший супровід заради допомоги Державам-Сторонам уникати майбутніх порушень;

Запрошує Суд разом із Комітетом Міністрів обмірковувати питання дорадчих думок.

Е. Повторювані заяви

Конференція попри те, що нагадує про закріплені у Плані дій в Інтерлакенській декларації заклики стосовно повторюваних заяв та відзначає із задоволенням перші обнадійливі результати діяльності комітетів із трьох суддів:

Запрошує Держави-Учасниці надавати перевагу резолюції про повторювані заяви через, — де це можливо, — досягнення дружніх врегулювань та представлення односторонніх декларацій;

Підкреслює важливість активної допомоги Судом Державам-Учасницям у їхніх зусиллях досягнути, — де це можливо, — дружнього врегулювання чи представити односторонні декларації та наголошує на ролі Суду у цьому стосунку, так само як і у формуванні усвідомлення дружнього врегулювання як інтегральної частини Конвенції для розв'язання суперечок між сторонами перед розглядом справ у Суді;

Вважає, що Суд, коли посиляється на свою «добре розроблену практику», повинен враховувати законодавчі та фактичні обставини і напрацювання у Державі-відповідачі;

Вітає триваючу роботу Комітету Міністрів із розроблення пропозицій, які будуть вимагати внесення доповнень у Конвенцію задля підвищення рівня прохідності справ через Суд, та вважає, що такі пропозиції мають також уповноважувати Суд вирішувати повторні справи у розумний строк;

Вітає прийняття Судом нового Правил 61 Регламенту Суду стосовно процедури ухвалення «пілотних рішень».

Ф. Суд

Конференція:

Запевняє Суд у своїй повній підтримці у реалізації Інтерлакенських цілей;

Нагадуючи про заклики, зроблені в Інтерлакенському Плані дій, і вважаючи, що авторитет і довіра до Суду є постійною метою і турботою Держав-учасниць, закликає Суд:

Застосувати у повній мірі, послідовно і передбачувано всі умови прийнятності та правила стосовно меж своєї юрисдикції, *ratione temporis*, *ratione loci*, *ratione personae* та *ratione materiae*;

Надати повну дію новій умові прийнятності справ відповідно до принципу, згідно з яким Суд не займається дрібницями (*deminimis non curat praetor*);

Підтвердити у своїй судовій практиці, щ він не є судом четвертої інстанції, таким чином уникаючи повторного дослідження уже вирішених національними судами питань факту і права;

Установити і зробити передбачуваними для всіх сторін публічні правила стосовно застосування статті 41 Конвенції, включаючи рівень справедливого відшкодування, котрого слід очікувати за різних обставин;

Вирішити, що рішення комітету із п'яти суддів про від мову передання справи до Великої палати є безсумнівно обґрунтованими, у такий спосіб уникаючи повторювання скарг та забезпечуючи краще розуміння рішень палат Суду;

Регулярно організовувати зустрічі з представниками Урядів задля подальшої доброї співпраці;

Представити Комітету Міністрів пропозиції щодо створення — на бюджетно-нейтральній основі, — навчального підрозділу для юристів та інших професіоналів.

Відзначає із задоволенням, що вжиті у Секретаріаті Суду заходи дозволили краще здійснювати управління бюджетними та людськими ресурсами;

Схвалює видання Секретаріатом Суду низки тематичних інформаційних буклетів, які стосуються різних проблем практики Суду та заохочує останній продовжувати цю роботу щодо власної практики в інших матеріальних та про-

цесуальних питаннях, які часто порушуються заявниками;

Крім того, заохочує Держави-Учасниці тимчасово відряджати національних суддів і, — де це можливо, — інших високого рівня незалежних юристів до Секретаріату Суду.

Г. Спрощена процедура внесення змін до Конвенції

Конференція, беручи до уваги роботу, котра виконувалася після Інтерлакенської конференції на різних рівнях Ради Європи, запрошує Комітет Міністрів продовжити її для створення спрощеної процедури внесення змін, які стосуються організаційних питань, включаючи обмірковування засобів впровадження Конвенції, тобто Статуту Суду чи нових її положень.

Н. Нагляд за виконанням рішень

Конференція:

Очікує, що новий стандарт і вдосконалена процедура нагляду за виконанням рішень принесе плоди та вітає рішення Комітету Міністрів оцінити їхню ефективність наприкінці 2011 року;

Нагадує про зроблені Інтерлакенською конференцією заклики щодо важливості виконання рішень Суду та запрошує Комітет Міністрів повною мірою використати принцип субсидіарності, завдяки якому Держави-Учасниці мають, зокрема, можливість вибору засобів дотримання взятих ними відповідно до Конвенції зобов'язань;

Знову нагадує про особливу роль, надану Комітету Міністрів, у виконанні своїх наглядових функцій відповідно до Конвенції, та підкреслює вимогу здійснювати свій нагляд лише на основі правового аналізу рішень Суду.

І. Приєднання Європейського Союзу до Конвенції

Конференція вітає поступ, зроблений у переговорах стосовно приєднання Європейського Союзу до Конвенції, та заохочує всі сторони завершити цю роботу задля якнайшвидшої передачі Комітету Міністрів початкової версії договору про приєднання і пропозицій

щодо внесення необхідних змін у Конвенцію.

ВИКОНАННЯ

Конференція:

Запрошує Держави-Учасниці та Комітет Міністрів, Суд і Генерального секретаря забезпечити виконання цього Подальшого плану, котрий ґрунтується на Плані дій Інтерлакенської конференції;

Запрошує Комітет Міністрів:

Продовжити свої розмірковування стосовно призначення плати для заявників, включаючи інші можливі нові процедурні правила та практики стосовно доступу до Суду та стосовно більш ефективної системи відсіювань, котрі — за необхідності — вимагають внесення змін до Конвенції;

Обміркувати доцільність запровадження процедури, котра дозволяла б вищим національним судам звертатися до Суду за дорадчою думкою;

Продовжити підготовчу роботу зі створення спрощеної процедури внесення змін, які стосуються організаційних питань, включаючи обмірковування засобів впровадження Конвенції, тобто Статуту Суду чи нових її положень.

Запрошує Суд обміркувати та оцінити систему відсіювання суддями існуючої колегії, котрі протягом короткого часу присвячують свій робочий час праці в якості одноособових суддів, та продовжувати досліджувати подальші можливості відсіювання, котрі не потребують внесення змін у Конвенцію;

Стосовно Правил 39 висловлює своє сподівання, що виконання положення,

викладеного у параграфі АЗ, призведе до суттєвого зменшення кількості тимчасових заходів, які застосовуються Судом, та до пришвидшеного вирішення заяв, в яких вони, — як виняток, — застосовуються, із досягненням поступу впродовж одного року Конференція запрошує Комітет Міністрів повернутися до цього питання через рік;

Запрошує Держави-Сторони, Комітет Міністрів, Суд та Генерального секретаря продовжити довгострокові, стратегічні обмірковування майбутньої ролі Суду;

Запрошує Комітет Міністрів та Держави-Учасниці консультуватися, — де це буде доречним, — із громадянським суспільством під час виконання цього Подальшого плану, включаючи довгострокові, стратегічні обмірковування майбутньої ролі Суду;

Нагадує Державам-Учасницям про їхнє зобов'язання передати до кінця 2011 року звіт про заходи, вжиті для виконання відповідних частин Інтерлакенської та цієї Декларації;

Запрошує Комітет Міністрів надати відповідним комісіям експертів мандати, необхідні для продовження роботи із виконання Інтерлакенського Плану дій у межах встановленого календарного плану та у світлі цілей, викладених у цій Декларації;

Просить турецьке головування передати цю Декларацію та Протоколи засідань Ізмірської конференції Комітету Міністрів;

Запрошує майбутнє Головування продовжити виконання цієї Декларації разом із Інтерлакенською декларацією.